

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
 Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
 імені Михайла Бойчука
 Факультет декоративно-прикладного мистецтва
 Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 04.03. КОМПОЗИЦІЯ

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	«Бакалавр» (освітній рівень перший)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Освітня програма	ОПП «Мистецтвознавство»
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	2-й рік навчання (4-й семестр)
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити (120 годин)
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 10 год.
	Семінарські –
	Практичні – 47 год.
	Самостійна робота – 63 год.
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік (4-й семестр)
Викладач (-і)	Босий Олександр Георгійович, доцент кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти, кандидат історичних наук
Контактна інформація викладача (-ів)	bosyy_o@kdidpamid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	Moodle: https://kdidpamid.edu.ua/academy/navchannya/dystanczijne-navchannya/
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Дистанційні за домовленістю з ініціативи здобувача

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Композиція» є важливою складовою теоретико-історичної підготовки бакалаврів-мистецтвознавців другого року навчання. Курс
---------------------	--

	спрямований на засвоєння фундаментальних знань про закономірності побудови художньої форми та візуального простору. У межах дисципліни студенти вивчають базові закони, категорії та засоби композиційної виразності в образотворчому мистецтві. Особлива увага приділяється принципам гармонізації, співвідношенню частин і цілого, а також механізмам зорового сприйняття. Теоретичний матеріал закріплюється на прикладі видатних творів українського та зарубіжного образотворчого мистецтва. Аналіз знакових мистецьких пам'яток дозволяє простежити еволюцію композиційних моделей у різних історичних епохах. Дисципліна формує у здобувачів вищої освіти навички систематизації та критичного осмислення візуальної структури художніх робіт. Студенти навчаються виявляти пластичні зв'язки між елементами й обґрунтовано трактувати авторський задум. Отримані знання слугують теоретичною базою для подальшої дослідницької діяльності та атрибуції творів мистецтва. У результаті опанування курсу майбутні фахівці опановують методологію фахового та глибокого аналізу різноманітних композиційних рішень.
Мета й завдання навчальної дисципліни	Метою вивчення дисципліни є набуття студентами-мистецтвознавцями теоретичних знань для вміння фахово аналізувати різноманітні композиційні рішення у творах образотворчого мистецтва. Дисципліна формує в студентів професійні компетентності, спрямовані на вивчення закономірностей композиційних побудов на прикладі видатних творів українського та зарубіжного образотворчого мистецтва. Основні завдання навчальної дисципліни: – набуття основ професійних знань із загальнотеоретичної підготовки з композиції; – оволодіння критичним підходом до оцінки творів образотворчого мистецтва з погляду його композиційного рішення. – вивчити базові закони, прийоми та засоби побудови композиції в образотворчому мистецтві. – проаналізувати композиційні рішення на прикладі видатних творів українських та зарубіжних майстрів.

	– дослідити роль ритму, контрасту, симетрії та динаміки у формуванні художнього образу. – простежити еволюцію композиційних підходів у різних мистецьких стилях та епохах. – опанувати методику фахового мистецтвознавчого аналізу візуальної структури робіт. – навчитися визначати смислові та зорові центри у творах різних видів і жанрів. – сформувати навички критичного мислення для обґрунтованої оцінки авторської концепції. У результаті вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання: знати: – закони та правила композиції; – закономірності композиційних побудов. вміти: – робити аналіз творів мистецтва з погляду застосування в них законів і правил композиції; – виконувати композиційну побудову в колі, квадраті, трикутнику що, застосовуючи правила симетрії, статики, динаміки, ритму.
Передумови вивчення дисципліни	«Академічний рисунок» «Кольорознавство»
Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі мистецтвознавства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів даної галузі, а також суміжних спеціальностей, зумовлених комплексним підходом, проведення досліджень, та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

	ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
Фахові (предметно-специфічні) компетенції спеціальності (ФК)	СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища. СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва. СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Структура навчальної дисципліни

Назва модулів і тем	години			
	усього	Лек.	Пр.	СРС
Семестр 4				
Тема 1. Поняття композиції та її роль у живописі.	12	2	4	6
Тема 2. Принципи побудови зображення на площині картини.	12	2	4	6
Тема 3. Просторова логіка живописного зображення.	12	2	4	6
Тема 4. Час, рух і дія в композиції.	12	2	4	6
Тема 5. Предметна та сюжетна побудова композиції.	12	2	4	6
Тема 6. Аналіз композиційної структури художнього твору. Ритм та рівновага композиції	8	-	4	4
Тема 7. Перспектива і її роль у створенні глибини образу.	8	-	4	4

Тема 8. Динаміка і статика в композиції.	8	-	4	4
Тема 9. Фігура в системі композиції.	8	-	4	4
Тема 10. Візуальна оповідь і межі зображення.	8	-	4	4
Тема 11. Історичність композиційних форм.	8	-	4	4
Тема 12. Комплексний композиційний аналіз.	8	-	3	4
Усього годин за Семестр 4	120	10	47	63

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Куленко М. Я. Основи композиції в образотворчому мистецтві. Київ, 2000.
2. Босий О. Г. Міф. Символ. Орнамент: посібник. Вінниця, 2011. 117 с.
3. Босий О. Г. Фрактали у графічному дизайні. Київ, КДАДПМД, 2020. 100 с.
4. Губаль Б. Композиція в дизайні: одно-, дво й тривимірний простір. Навчальний посібник. Івано-Франківськ. ПЦ «Матвей», 2011. 240 с.
5. Пасічний А. М. Від «макаронів» до графічного дизайну. Лекції з основ графічного дизайну: навчально-методичний посібник. Одеса, 2016. 221 с.

Додаткові:

6. Житкова Н. Ю., Зиміна С. Б. Композиція: навчальний посібник. Київ, КНУБА, 2013. Видання 3-тє, доповнене і перероблене.

Методи контролю та розподіл балів

Назви змістових модулів і тем	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Теми 1-4: Тема 1. Поняття композиції та її роль у живописі. Тема 2. Принципи побудови зображення на площині картини. Тема 3. Просторова логіка живописного зображення. Тема 4. Час, рух і дія в композиції.	лютий	Конспектування наукових джерел, виконання практичних і самостійних робіт, поточний контроль	20
Теми 5-8: Тема 5. Предметна та сюжетна побудова композиції.	квітень	Конспектування наукових джерел, виконання практичних	40

Тема 6. Аналіз композиційної структури художнього твору. Ритм та рівновага композиції Тема 7. Перспектива і її роль у створенні глибини образу. Тема 8. Динаміка і статика в композиції.		і самостійних робіт, поточний контроль	
Теми 9-12: Тема 9. Фігура в системі композиції. Тема 10. Візуальна оповідь і межі зображення. Тема 11. Історичність композиційних форм. Тема 12. Комплексний композиційний аналіз.	травень	Виконання практичних і самостійних робіт, поточний контроль. Диференційований залік	40
РАЗОМ:			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція» для здобувачів вищої освіти за першим рівнем (ступенем) вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю В4 «Образотворче мистецтво та реставрація», ОПП
------------------------------------	---

	«Мистецтвознавство». КДАДПМД імені М. Бойчука. 2025. 10 с. Демонстраційний дидактичний матеріал.
Необхідні засоби	Ноутбук, планшет
Програмне забезпечення	Microsoft Office, Онлайн-ресурс Google Workspace for Education тощо
Матеріали, інструменти	Блокнот для конспекту, ручка

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політику щодо академічної доброчесності	Під час виконання навчальних завдань здобувачі зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Використання матеріалів з інтернет-ресурсів та інших інформаційних джерел допускається виключно за умови обов'язкового коректного посилання на джерело. Письмові роботи підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до оцінювання за умови, що обсяг коректних текстових запозичень не перевищує 30%. У разі виявлення плагіату або інших форм порушення академічної доброчесності робота не зараховується, а здобувач отримує 0 балів із обов'язковим повторним виконанням завдання. Списування під час контрольних заходів і підсумкового оцінювання забороняється, зокрема із використанням мобільних пристроїв. Застосування мобільних пристроїв дозволяється лише у випадках, передбачених форматом онлайн тестування. Під час усіх форм поточного та рубіжного контролю порушення академічної доброчесності не допускаються. У разі відсутності здобувача під час контрольного заходу без поважної причини він втрачає право на отримання відповідних балів; можливість повторного складання визначається викладачем із встановленням додаткового терміну виконання завдань.
Політика щодо відвідування занять	Відвідування навчальних занять є обов'язковою складовою системи оцінювання та враховується під час нарахування балів. За наявності поважних причин (зокрема стану здоров'я або участі в міжнародних освітніх програмах) здобувач може навчатися в дистанційному (онлайн) форматі за попереднім погодженням із викладачем із подальшим представленням результатів виконаних завдань під час консультації. Пропуски занять без поважних причин не допускаються. Поважність причин має бути підтверджена відповідними документами або завчасним повідомленням викладача.

	Запізнення на заняття без обґрунтованих підстав також вважаються порушенням навчальної дисципліни.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Усі навчальні завдання, визначені програмою дисципліни, підлягають обов'язковому виконанню у встановлені строки. У разі виникнення заборгованості її усунення здійснюється протягом одного тижня після завершення визначеного терміну. Завдання, подані з порушенням строків виконання без поважних причин, оцінюються зі зменшенням балів і можуть бути зараховані в межах 50% від максимально можливої оцінки.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	Навчальна дисципліна передбачає роботу в колективі та взаємодію учасників освітнього процесу. Навчальне середовище в аудиторії ґрунтується на принципах доброзичливості, творчої співпраці та відкритості до конструктивної критики. Під час занять здобувачі зобов'язані перевести мобільні пристрої у беззвучний режим. За необхідності допускається тимчасовий вихід з аудиторії за погодженням із викладачем, за винятком залікових і екзаменаційних форм контролю. Заохочується висловлення власної позиції щодо теми заняття за умови її аргументованості та опори на аналітичні висновки, сформовані під час практичної та самостійної роботи.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза межами аудиторних занять офіційним каналом комунікації з викладачем є електронна пошта. Листування здійснюється у робочі дні до 18:00 з дотриманням встановлених правил: у темі листа обов'язково зазначається назва навчальної дисципліни; у тексті повідомлення необхідно вказати прізвище, ім'я та по батькові здобувача вищої освіти (анонімні звернення не розглядаються); файли мають бути підписані за схемою «прізвище_назва завдання». Допустимі формати файлів: текстові матеріали — doc, docx; ілюстративні матеріали — jpeg, pdf. Консультації викладача в приміщенні закладу вищої освіти проводяться у визначені дні та години. У разі службового відрядження, тимчасової непрацездатності або інших об'єктивних обставин викладач залишає за собою право перенести заняття на інший день за попереднім погодженням з адміністрацією та студентами.

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у [Робочій програмі](#) навчальної дисципліни.

Розробник (розробники) силабусу
навчальної дисципліни

(підписи, прізвища, ініціали) Босий О.Г.

Гарант освітньої програми

(підписи, прізвища, ініціали) Сосік О.Д.

Завідувач кафедри

(підписи, прізвища, ініціали) Петрова І.В.

Силабус затверджено
на засіданні кафедри мистецтвознавства та мистецької освіти
(назва кафедри)

від 26 » серпня 2025 р., протокол №1